

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

~~~~~  
== Γραφεία, Σοφοκλέους 3 ==  
~~~~~

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Έσωτερικοί: Έτησίαν Δρ. 20. — Έξάμηνη Δρ. 10. —

Έξωτερικοί: » Φρ. 25. — » Φρ. 15. —

Κάθε φύλλο λεπτά 40

Άγγελια και διαρρημίσεις διαχ. 2 ο σέτζος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΣΕ κρίνους που διευτύνουν το Σοσιαλιστικό Έργατικό κόμμα της Ελλάδας, έχουμε να κάνουμε σήμερα με λύπη μας μια παρατήρηση παίρνοντας άφορμή το ξανατύπωμα του περίφημου Κομμουνιστικού Μανιφέστου του Μάρξ και Ένγκελς σε καινούργια έκδοση. Στόν πρόλογο της έκδοσης αυτής διαβάσαμε με εκπλήξη μας και τσόλουνθα. «Η πρώτη μετάρραση του μανιφέστου από τον κ. Κ. Χατζόπουλο στα 1912 είταν έλλειπής. Έξ άλλου και η φανατική ή προσήλωσή του μεταφραστή στη γλωσσική ήμοιομορφία έδυσκόλευε σε πολλά σημεία την τερπνή ανάγνωση ενός βιβλίου που ένφ αποτελείται και σε σφούς και διανοουμενους, αποτελείται συγχρόνως και στο λαό, στους προλετάριους.» Άς μας επιτρέψουνε οι εκδότες του βιβλίου να τους παρατηρήσουμε πως όταν η γλωσσική ήμοιομορφία που δέν είναι τίποτε άλλο παρά η κανονισμένη δημοτική μας, δέν κάνει τερπνή την ανάγνωση; γι' αυτό πρέπει να παραπονούμαστε όχι έναντίο της γλώσσας που είναι όλότελα άθωα, μα έναντίο αυτού που δέν τά καταφέρνει να την γράφει τερπνά. Άποδείξη ο Ψυχάρης. Υπάρχουνε πιδ τερπνά σελίδες από εκείνες που γράφει ο Ψυχάρης; Κι ως τόσο ο Ψυχάρης γράφει με γλωσσική ήμοιομορφία χωρίς αυτό να τον έμποδίζει διόλου να εκφράσει την ιδέα του με ακρίβεια και με χάση. Το ίδιο έπρεπε να προσπαθήσουνε να κάνουνε κ' οι σοσιαλιστές μας. Άντι να κάνουνε αυτό, μας παρουσιάσανε μια μετάφραση σε μιχτή γλώσσα του πιδ άσχημου κ' άποκρουστικού τύπου.

ΦΑΙΝΕΤΑΙ πως οι σοσιαλιστές μας δέ λάβανε άκόμα καιρό να μελετήσουνε πόσο μεγάλη σημασία έχει η δημοτική γλώσσα με τη σοσιαλιστική μόρφωση του λαού μας. Γι' αυτό τους βλέπουμε και στις έφημερίδες τους και στα βιβλία τους που είνε προσωρισμένα για το λαό να μεταχειρίζονται πότε καθαρεύουσα και πότε μιχτή. Μα δέ νοιώσανε άκόμα, δέν το είδανε στο «Νουμά» πως η μιχτή είνε η γλώσσα των άστών και πως γράφοντας μιχτή δέν κάνουνε άλλο παρά να συμμαχούνε με τους άστούς που ως τόσο θέλουνε να τους πολεμήσουνε, άδυνατίζοντας

με τον τρόπο αυτό τον άγώνα τους; Όπως δίδασκεται ο εργάτης πως έχει αντίθετα οικονομικά συμφέροντα με τους άστούς, έτσι πρέπει να δίδασκεται και να τόνώνει πως κ' η γλώσσα η δική του είνε κάτι όλότελα διαφορετικό από τη γλώσσα των άστών. Έτσι θα αντίληφτη σε όλη την έχταση την απόσταση που τον χωρίζει από τους άστούς. Η μιχτή είναι από τα μεγαλύτερα ταμπούρια της άστικής κοινωνίας κ' έσεις έρχεστε και την υίοθετείτε; Τη στιγμή που κηρύχνετε το Έβανγγέλιο της πάλης ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις, γιατί άρνιούσαστε να παλαίετε και στο γλωσσικό πεδίο, δηλαδή στο πεδίο για την πνευματική άποκατάσταση του λαού μας; Είνε πολιτική αυτό που κάνετε; Πότε περιμένετε να υψώσετε τη σημαία του δημοτικισμού; Η θα δημιουργήσουμε στον τόπο μας ένα νόθο σοσιαλιστικό σύστημα; Δηλαδή σοσιαλιστές άμα είναι για το μεροκάματο και άστοι του χειρότερου είδους άμα είναι για τη γλώσσα; Επιτρέπονται σήμερα τέτοιες άντινομίες τη στιγμή που κιντνεύει η άληθινή μόρφωση του λαού;

Έπειτα πως δέ συλλογίζονται οι σοσιαλιστές μας πως η κατηγορία για φανατισμό, μπορεί να στραφεί ένάντια τους; Κ' οι άστοι μπορούνε να δνομάσουνε κ' έσας τους σοσιαλιστές φανατικούς για που δέ στέργετε τις άπλές μεταρρυθμίσεις παρά ζητάτε ριζική άνατροπή της Κοινωνίας. Ο σωστός, ο άπαραίτητος φανατισμός, δέ ζημιώνει όταν η παρρατικότητα μας άποδείξει πως κάθε άλλη ουδισιαστική λύση είναι άδύνατη.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ του μακαρίτη Σουρή έδωσε την εύκαιρία να φανερωθούνε δυο καινούρια κριτικοί. Ο Ένας είναι ο κ. Δήμαρχος, ο άλλος, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης. Μια που παρουσιάστηκε το περίεργο φαινόμενο στην κηδεία ενός άποκαλούμενου έθνικού ποιητή, να μην τολμήσει κανείς από τους άναγνωρισμένους λογοτέχνες να μιλήσει, ένφ πάνω από τον τάφο, π.χ. του Παράσχου, πόσοι και πόσοι ποιητές δέ μιλήσανε, ως κ' αυτός ο τότε ύπουργός της Παιδείας και συνάδελφος στο άριστείο κ. Βλάχος, μια που παρουσιάστηκε λοιπόν αυτή η περίσταση, βρεθήκανε διό όλότελα ξένοι προς τα γράμματα να άναπληρώσουνε την έλλειψη. Ο κ. Δήμαρχος θαυμάζει το «κάλλος της γλώσσας» του Σουρή. «Α, αυτή η γλώσσα! Κι ως τόσο στη χώρα που ο κάθε ξυλοσκόστις έφοδιάζεται με δέλωμα, ο Σουρής δυο φορές δοκίμασε να πάρει δέλωμα και τις δυο άπορρίφτηκε. Κατώτερος λοιπόν στη γνώση της φιλολογίας ο Σουρής κ' από τον τελευταίο διπλωματούχο έλληνοδιδάσκαλο. Πόσο δίκιο είχε η φιλοσοφική σχολή να τον άπορρίψει, άποδείχτηκε άργότερα που ο Σουρής με τα γράφόμενά του έδειξε πως δέν είχε καμιά σχέση με τη φιλολογία. Η γλώσσα του είτανε σωστή άρλούμπα. Κ' έπρεπε να ζεί σ' αυτόν τον τόπο ο Σουρής για να μη ντρέπεται να χαριεντίζεται πάνω στο χαρακτηριστικό αυτό έπεισόδιο της ζωής του. Κάτι είχε μωριστεί ο μακαρίτης ο Σεμιτέλος. Έμεις θεωρούμε δυστύχημα που δέν τον άφήσανε να γίνει δάσκαλος. Θα είχαμε έναν περισσότερο άγράφωμο δάσκαλο, μα θα γλυτώνε η ποίηση από έναν κακό στιχοπλόκο. Ο Σεβασμιώτατος πάλε θαυμάζει την ευσέβειά του και την

ἀποστροφή του πρὸς τὰ παράσημα! Βέβαια. "Αμα δὲν ἔχει κανεὶς τί ἄλλο νὰ ἐξυμνήσῃ, μπορεῖ νὰ καταφύγῃ καὶ σ' αὐτὲς τὶς ἀρετές. Ὡς τόσο ὁ μακαρίτης σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ ἔφερε τὸν Ἀργυρὸ Σταυρὸ καὶ ἅμα πῆρε καὶ τὸ Ἀριστεῖο τῶν Γραμμάτων, δὲν εἶχε τὸ κουράγιο νὰ διαμαρτυρηθεῖ. Τὸ δέχτηκε καὶ αὐτὸ μὲ τὴν ἴδια καλοκάγαθὴ ἀνυποψία ποὺ δέχτηκε καὶ τὰ δῶρα γιὰ τὴ δεκαετηρίδα του. Θρηνεῖ ἀκόμα ὁ Σεβασμώτατος γιατί δὲ ζεῖ ὁ Σουρῆς γιὰ νὰ ἐξυμνήσῃ τὴν καινούρια δόξα μας. Ὁ Σουρῆς ὕμνητὴς τῆς ἐθνικῆς δόξας, ὕψιστε Θεέ! Πολὺ ἀμφίβολη καὶ πολὺ ὑποπτη πρέπει νάναυ αὐτὴ ἡ δόξα γιὰ νάχει ἀνάγκη νὰ τὴν τραγουδήσῃ ἡ Μοῦσα τοῦ Σουρῆ. Μὰ ὑπέροχος ἀναδείχτηκε ὁ Σεβασμώτατος στὸν ἐπίλογο ποὺ δηλώνει καθαρά πὼς ζηλεύει γιατί νὰ μὴν ἔχει καὶ αὐτὸς μιὰν ἀχτίνα ἀπὸ τὸ σατυρικὸ πνεῦμα τοῦ Σουρῆ, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ τὸν ὕμνησῃ ὅπως τοῦ ἀξίζει. Μὲ τὴν τελευταία αὐτὴ εὐκὴ ὁ Σεβασμώτατος ἀναδείχεται ἀνώτερος καὶ ἀπὸ τὸ Σουρῆ. Ἡ φράση του κρύβει τόσο λεπτὸ σατυρικὸ συμβολισμὸ ποὺ ὁμολογοῦμε πὼς αὐτὴ καὶ μόνη ἀποτελεῖ τὸν καλύτερο χαρακτηρισμὸ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ πεθαμένου.

Τ' ΑΥΤΙ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας, μαζὴ μὲ τὶς ἄλλες χώρες ποὺ ἐπισκέφτηκε, ἔφτασε τὸν καιρὸ ἐκεῖνο καὶ στὴ Συρακούσα. Ἐκεῖ οἱ κάτοικοι εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι καὶ τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ καλωσύνη. Ἀμέσως ἔστειλαν πρεσβευτὲς στὸ καράβι του νὰ τὸν καλέσουνε γιὰ ξένο τους στὴν πόλη, καὶ ἀνοῖξαν ὅλα τὰ παλάτια τους γιὰ νὰ δεῖ τὰ θαυμαστά τους καὶ νὰ θαυμάσῃ τὰ καλά τους.

Κι' ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας βγήκε μὲ τοὺς σοφούς του ἀπὸ τὸ καράβι του καὶ γύρισε τὴ χώρα γιὰ νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ πάρῃ παράδειγμα καὶ ἀπὸ τοῦτον τὸν τόπο.

— Πρέπει νὰ δοῦμε τί βγαίνει καὶ ἀπὸ δῶ, εἶπε στοὺς ἀνθρώπους του. Ἐπρεπε βέβαια προηγουμένως νὰ γνωρίσουμε τὴ Συρακούσα. Δὲ θαρρεῖστε ὅμως, ἐγὼ ἔτσι χτίζω.

— Ἔτσι χτίζεις; ρώτησεν ὁ πρῶτος σοφός. Πῶς χτίζεις, βασιλιά τῆς Αὔδας;

— Δὲν ξέρω, εἶπεν ἀμήχανα ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας. Γυρίσαμε τὸν κόσμον ὅλο. Εἶδαμε τὴν ὁμορφίαν καὶ πήραμε τὰ μέτρα της. Τώρα πιά καὶ περικτὴ μᾶς εἶναι ἡ Συρακούσα. Σ' ὅ,τι εἶπεν ὁ κόσμος ὅλος, τί θὰ προστέσῃ αὐτὴ ἡ χώρα;

— Σ' ὅ,τι εἶπεν ὁ κόσμος ὅλος; ρώτησεν ὁ δεύτερος σοφός. Εἶπε τίποτα ὁ κόσμος ὅλος, βασιλιά τῆς Αὔδας;

Ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας θύμωσε.

— Τί εἰστε σῆς ἐδῶ ποὺ μὲ ζαλίζετε; Ἦρθα νὰ δῶ τὴ Συρακούσα, κύριοί μου. Γιατὶ μὲ κάνετε νὰ χάνω τὴν ὥρα μου;

Καὶ χωρὶς ἄλλο λόγο ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας γύρισεν ἀπ' τὴ μιὰ ἄκρῃ ὡς τὴν ἄλλη ὅλη τὴ Συρακούσα. Ἐκεῖ εἶδε πολλὰ ἀρχαῖα πράγματα. Εἶδε μισογκρεμισμένα παλάτια, εἶδε μισοπεσμένους στύλους μαρμά-

ρινους, εἶδεν ἀγάλματα σπασμένα καὶ κάθε λογῆς ἐρείπια.

— Ἀπ' αὐτὰ παντοῦ βοήγαμε, εἶπε στὸν ὁδηγό του ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας. Ἡ Ἀθήνα τᾶχει καλλίτερα, καὶ ἡ Ρώμη πολὺ ἀφθονώτερα. Ἀντίο ἀνθρώπῳ μου. Ἐλάτε, σοφοί, νὰ γυρίσουμε στὸ καράβι μας.

Ὁ ὁδηγὸς πολὺ λυπήθη γιὰ τὴν προσβολὴ τοῦ τῶπου του.

— Ἐχεις δίκιο, βασιλιά τῆς Αὔδας, εἶπε μὲ παράπονο. Φτωχὸς τόπος εἶναι ἡ Συρακούσα. Ἐχει ἀκόμα κατὰ λίγο μολαταῦτα. Μπορεῖ τοῦτο νὰ σοῦ κάνῃ ἐντύπωση. Πέρασε ἀπὸ δῶ, βασιλιά τῆς Αὔδας.

Κι' ὁ βασιλιάς πέρασε σὲ μιὰ πανάρχαια φυλακὴ μὲ στριφτὴ εἰσοδο καὶ κεντρικὸ πλάτος πέντε ὡς ἑξὶ μέτρα. Πάνω ψηλὰ τὸ νταβάνι δὲν καλοφαινότανε, γιατί ἀπὸ τρεῖς μέτρα καὶ ἔπειτα γυριστοὶ ἦσαν οἱ τοῖχοι καὶ φτιάνανε αἰλάνια πανόμοια μὲ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ. Κι' ἀφοῦ ἔφτιαναν περιέργως στροφὰς κατάληγαν ὕστερα δέκα μέτρα ψηλὰ σὲ μιὰ ἀρχέγονη σάλπιγγα, ποὺ ἴδια ἦταν μὲ χωρὶς τεράστιο.

— Τί εἶναι αὐτό; εἶπεν ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας.

— Τί εἶναι αὐτό; φώναξαν μὲ δαιμονικὴ κραυγὴ ὅλοι οἱ τοῖχοι.

Οἱ σοφοὶ καὶ ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας βούλωσαν τ' αὐτιά τους γιὰ νὰ μὴ σπάσουν τὰ τύμπανα.

— Εἶναι τ' αὐτὸ τοῦ Διονύσιου, ἀποκριθῆκε ψιθυριστὰ ὁ ὁδηγός.

— Εἶναι τ' αὐτὸ τοῦ Διονύσιου, ἀλάλαξαν πάλι οἱ τοῖχοι.

Ἐνας σοφὸς σούφρωσε τὰ φρύδια. Ἄνοιξε τὸ στόμα κατὰ νὰ πεῖ, ἀλλὰ ἀμέσως κοίταξε δειλιασμένα τοὺς τοίχους καὶ τράβηξε ἔξω τὸ βασιλιά τῆς Αὔδας.

Ὁ ὁδηγὸς τοὺς ἀκολούθησε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἐντύπωση.

— Δὲν εἶναι περιέργο, βασιλιά τῆς Αὔδας, εἶπε σὰ βοήθησαν στὸ ἵπαιθρο. Εἶναι τ' αὐτὸ τοῦ Διονύσιου. Ξέρετε γι' αὐτὸν καὶ λόγου σας. Δὲν εἶν' ἔτσι; Ἦταν ἕνας βασιλιάς κακὸς καὶ κεῖ μέσα ἔρριχνε τοὺς ἐχθρούς του. Νά! Κεῖ πάνω εἶνε ἡ σκοπιὰ. Τὴ βλέπετε, βασιλιά τῆς Αὔδας; Ἐκεῖ στὴ στέγη.

Ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας κούνησε τὸ κεφάλι.

— Ἄν οἱ ἐχθροὶ τῆς φυλακῆς εἶχαν κατὰ νὰ ποῦν, κατὰ νὰ ψιθυρίσουν, οἱ τοῖχοι τὸ δοῦναι, καὶ ἡ σάλπιγγα τῆς στέγης ξυπνοῦσεν ὄχι μόνον τὸ σκοπὸ ἀλλὰ καὶ ὅλη τὴ χώρα.

— Αὐτὸς ὁ βασιλιάς δὲ μοῦμοιαζε, εἶπε περήφανα ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας.

Ὁ σοφὸς ξανασούφρωσε τὰ γρόδια καὶ ὕστερα χαμογέλασε.

Τοῦ μοιάζεις ἐσὺ, βασιλιά τῆς Αὔδας.

— Πῶς; εἶπε θυμωμένος ὁ βασιλιάς. Ἐγὼ ποτὲ δὲ ζήτησα νὰ μάθω τί λένε τὰ ξένα γέλια.

— Τὰ γέλια; εἶπε συλλογιστικὰ ὁ σοφός. Κι' ἡ σκέψη, βασιλιά τῆς Αὔδας;

Ὁ βασιλιάς τῆς Αὔδας ἔγειρε ντροπισμαμένους τὸ κεφάλι καὶ ἐκίνησε γιὰ τὸ καράβι του. Οἱ σοφοὶ τὸν ἀκολούθησαν αἰμίλῃτα. Στὸ δρόμο ἕνας τρελλὸς ἀνθρωπάκος τραγουδοῦσε κατὰ μεγάλες ἀσυναρτησίες:

«Ἐνας σοφὸς σοφίστηκε
νὰ βρεῖ τὴ σκέψη τοῦ ἄλλου»